

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
Federalna uprava za geodetske i
imovinsko-pravne poslove

STRATEGIJA
FEDERALNE UPRAVE ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE
POSLOVE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA PERIOD 2021. - 2027. GODINA

Sarajevo, prosinac 2021. godine

Sadržaj:

Uvod	3
Vizija i misija	4
Izazovi strateškog planiranja u FGU	5
Pregled postojećeg stanja	6
3.1 Pravno-institucionalni okvir	6
3.2 Strateški okvir za Strategiju razvoja FGU za period 2021. - 2027. godina	7
3.3 Poslovni okvir	9
Strateški ciljevi FGU	13
Analiza rizika	20

1. Uvod

Dokument „Strategija Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove za period 2021. - 2027. godina“ je pripremljen s ciljem definiranja strateških ciljeva, provedbenih mjera, projekata i aktivnosti u geodetsko-katastarskom sektoru sukladno nadležnostima Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove (u daljem tekstu: FGU) i dokumentu „Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za period 2021.-2027. godine“. Pri izradi Strategije posebna pažnja je usmjerena na prethodno usvojene strateške dokumente, projekte i aktivnosti koji su implementirani ili su u fazi implementacije a vodeći računa osiguranju kontinuiteta implementacije ranije definiranih strateških ciljeva, kao i započetih projekata i aktivnosti.

Kroz implementaciju ranije usvojenih strateških dokumenata stvoren je kvalitetan temelj za daljnji razvoj i unapređenje standarda i usluga iz nadležnosti rada FGU i infrastrukture prostornih podataka Federacije BiH (u daljem tekstu: IPP FBiH). U kontekstu navedenog, bitno je napomenuti da su u prethodnom periodu uspostavljeni ključni geoinformacijski sustavi u oblasti katastara nekretnina/zemljišta (katastar.ba), katastra komunalnih uredaja, adresnog registra, registra cijena i digitalnog arhiva. Veliki doprinos poboljšanju kvaliteta usluga i transparentnosti u oblasti topografskih, geodetskih, katastarskih poslova i poslova IPP FBiH je načinjen uspostavom Geoportala FGU i Geoportala IPP FBiH, kao i uspostavom mreže permanentnih GNSS stanica FBiHPOS, registra subjekata i izvora podataka IPP FBiH, i Editora metapodataka IPP FBiH. Započeti su i u značajnoj mjeri implementirani projekti i aktivnosti u oblasti osnovnih geodetskih radova i implementacije (uspostave) novih referentnih sustava, formiranja temeljne topografske baze podataka Federacije BiH, komasacije zemljišta, izrade baze podataka kataстра nekretnina, uspostave katastra nekretnina, usuglašavanja podataka kataстра i zemljišne knjige, izrade digitalnih ortofoto planova područja Federacije BiH, uspostave i održavanja IPP FBiH, interoperabilnosti katastarskog i zemljišnoknjizičnog informacijskog sustava, kao i u oblasti unapređenja pravnog okvira u oblasti poslova iz nadležnosti FGU.

U sklopu izrade Strategije izvršena je detaljna analiza postojećeg stanja u oblastima koje su najbitnije za poslovanje i implementaciju budućih aktivnosti FGU. Kao najznačajnije snage (prednosti) FGU su prepoznate: iskustvo u pripremi i realizaciji domaćih i međunarodnih projekata i razvijeni mehanizmi međuinstitucionalne suradnje; dobra tehnička opremljenost i uvjeti za rad; postojeće osoblje kvalitetno educirano i sposobljeno za implementaciju projekata; razvijena većina informacijskih sustava korištenjem relativno modernih tehnoloških platformi i arhitektura; među javnim institucijama u BiH, FGU nosi dobru reputaciju, naročito u oblasti korištenja najnovijih tehnologija. Kao najznačajnije slabosti su prepoznate: postojeći pravni propisi ne omogućavaju efikasan razvoj i unapređenje poslova i aktivnosti iz nadležnosti FGU; nedostatni ljudski resursi; nizak nivo svijesti građana o značaju ažurnih i točnih geodetsko-katastarskih podataka i potrebe rješavanja imovinsko-pravnih odnosa na nekretninama; složenost organizacije geodetske struke - organizacija na tri razine vlasti; nedovoljan angažman privatnog sektora u oblasti terenskih poslova održavanja kataстра. Kao najznačajnije prilike prepoznate su: unapređenje pravnog okvira; poboljšanje kvaliteta (ažurnosti i točnosti) geodetskih i katastarskih podataka, i njihove usklađenosti sa podacima zemljišne knjige; nastavak pripreme i realizacije domaćih i međunarodnih projekata i korištenje stečenih iskustava; podizanje svijesti javnosti o značaju ažurnih i lako dostupnih prostornih podataka i rješavanju imovinsko-pravnih odnosa. Kao najznačajnije prijetnje prepoznate su: neusvajanje potrebnog pravnog okvira kao temelja za implementaciju strateških ciljeva; nemogućnost angažiranja potrebnih kadrovskih resursa;

neosiguravanje potrebnih finansijskih sredstva za implementaciju strateških ciljeva; nemogućnost ostvarivanja adekvatne suradnje sa sudionicima (raznih nivoa vlasti u BiH) u zajedničkoj implementaciji projekata.

Polazeći od vizije i misije FGU, ranije usvojenih strateških dokumenata, nastojanja da se doprinese ispunjenju uvjeta za pristupanje EU, potreba korisnika, detaljne analize postojećeg stanja i razmatrajući izazove strateškog planiranja, identificirane su potrebne promjene i unapređenja u radu FGU i definirani sljedeći strateški ciljevi:

- Strateški cilj 1: Unaprijeđena oblast izmjere, osnovnih geodetskih radova, kartografije i komasacije na prostoru Federacije BiH;
- Strateški cilj 2: Prostorni podaci FGU trebaju reflektirati stvarno stanje na terenu, uz osigurano prikupljanje i vođenje u digitalnom obliku sukladno definiranim modelima podataka i osigurano dugoročno održavanje kvaliteta i interoperabilnosti;
- Strateški cilj 3: Prostorni podaci FGU dostupni korisnicima putem standardiziranih web servisa i e-usluga;
- Strateški cilj 4: Kroz zakonito i efikasno rješavanje u upravnim stvarima dati puni doprinos pravnoj sigurnosti i podizanju razine povjerenja u državne organe.

U okviru definiranih strateških ciljeva predviđene su odgovarajuće mjere (programi) koje obuhvaćaju projekte i aktivnosti koje omogućavaju ostvarivanje strateških ciljeva. Daljnja razrada Strategije i definiranih strateških ciljeva će na operativnom nivou biti urađena kroz trogodišnje i godišnje planove rada FGU, gdje će za svaki strateški cilj biti navedena veza sa ovom Strategijom, drugim područnim strateškim dokumentima i smjernicama, zakonskim propisima, dokumentom okvirnog proračuna, izvorima financiranja i iznosima planiranih sredstava.

Uporedno sa definiranjem strateških ciljeva određeni su i strateški rizici koji su detaljno analizirani radi planiranja mjera i aktivnosti za njihovo ublažavanje i kreiranje povoljnog okruženja i uvjeta za implementaciju ove Strategije. Neusvajanje potrebnih pravnih propisa koji predstavljaju dio pravnog okvira za implementaciju strateških ciljeva, nedostatak kadrova za obavljanje redovne djelatnosti iz nadležnosti uprave i nemogućnost angažiranja potrebnih kadrovskih resursa (naročito u IT oblasti), neosiguranje potrebnih finansijskih sredstava za implementaciju strateških ciljeva i problem u ostvarivanju adekvatne suradnje sa sudionicima (raznih nivoa vlasti u BiH) u zajedničkoj implementaciji projekata su prepoznati kao najveći rizici ostvarenja strateških ciljeva ove Strategije.

2. Vizija i misija

Aktivnosti Federalne uprave zasnivaju se na Viziji i Misiji i Strategiji razvoja Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Federacija BiH) za period od 2021. do 2027. godine.

Misija: Federalna uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove je središnje mjesto u Federaciji BiH za prikupljanje, ažuriranje, kontrolu i distribuciju aktualnih prostornih podataka. FGU vodi i razvija katastar nekretnina i službene prostorne podloge s kojima omogućuje napredno upravljanje prostorom, pojavama i procesima u prostoru tijelima javne vlasti, ubrzani razvoj gospodarskim subjektima i doprinosi pravnoj sigurnosti vlasništva svim subjektima s točnim i ažurnim podacima. FGU kreira i realizira Infrastrukturu Prostornih Podataka.

Vizija: Izgrađen efikasan, siguran i održiv sustav evidencije nekretnina, uz osiguranje točnosti i kvaliteta prostornih podataka, kroz kontinuirano prikupljanje, održavanje i dostupnost u digitalnom obliku.

3. Izazovi strateškog planiranja u FGU

Strateško planiranje je postupak određivanja strateških ciljeva te strategija za njihovo ostvarenje kao i priprema odluka kojima se alociraju potrebni resursi za provođenje strategija. Kako bi odredili odgovarajuće ciljeve organizacije, potrebno je dobro razumjeti njenu trenutnu poziciju te poznavati moguće pravce djelovanja.

Strateško planiranje bavi se s tri ključna pitanja:

1. Gdje smo sad?
2. Kamo želimo ići?
3. Kako ćemo do tamo doći?

Ova Strategija daje odgovore na prva dva ključna pitanja, dok će trogodišnji i godišnji planovi rada FGU dati odgovore na treće ključno pitanje: „*Kako ćemo do tamo doći?*“, odnosno: „*Kako ostvariti postavljene ciljeve?*“ geodetsko-katastarskog dijela sektora zemljišne administracije u Federaciju BiH, odnosno ciljeve iz nadležnosti FGU.

Strateško planiranje aktivnosti FGU u periodu važenja ove Strategije predstavlja izazov jer:

- FGU nije samostalna u definiranju i realizaciji projekata i aktivnosti iz svoje nadležnosti jer „dijeli“ veliki dio nadležnosti za sektor zemljišne administracije u Federaciji BiH sa drugim subjektima (institucijama), prvenstveno jedinicama lokalne samouprave, Federalnim ministarstvom pravde i zemljišnoknjižnim uredima;
- FGU kao federalni organ nije samostalna u definiranju i realizaciji svojih strategija i planova jer one djelimično ili potpuno ovise o strategijama i planovima vlasti u Federaciji BiH i Bosni i Hercegovini;
- financiranje rada FGU odnosno provođenja programa i projekata, ovisi o vanjskim faktorima, proračunu Federacije BiH i jednokratnim sredstvima osiguranim za projekte iz vanjskih izvora (zajmova, multilateralnih i bilateralnih programa tehničke suradnje) čija dugoročna stabilnost nije zagarantirana.

Također, strateško planiranje aktivnosti FGU u periodu važenja ove Strategije samo po sebi predstavlja izazov jer se FGU suočava s promjenama koje su izazvane tehnološkom i sociološkom revolucijom koje su posebno izražene u segmentu prostornih informacija, odnosno načinu njihovog prikupljanja, obrade i organizacije, vođenja i spremanja, distribucije i korištenja, a koje je potrebno prepoznati, pratiti i ugraditi u sve segmente funkcioniranja FGU i geodetsko-katastarskog sektora, odnosno sektora zemljišne administracije u Federaciji BiH.

Promatrajući dosadašnji način rada, ostvarene rezultate, pokrenute aktivnosti, raspoložive i osigurane resurse s kojima FGU ulazi u slijedeće višegodišnje razdoblje zadaća ove Strategije je:

- povezati strategije koje je FGU izradila/usvojila za pojedina područja i operativne planove rada u jedinstvenu cjelinu,
- uskladiti i razraditi mehanizme kontinuiranog usklađivanja strateških ciljeva i poslovnih planova sa planovima, potrebama i očekivanjima ostalih razina vlasti u Bosni i Hercegovini, kao i potrebama i očekivanjima korisnika (gospodarstva i građana),
- uskladiti osobne ciljeve zaposlenika sa strategijom i poslovnim planovima, i
- definirati potrebne kapacitete i resurse za uspješnu realizaciju ove Strategije.

4. Pregled postojećeg stanja

3.1 Pravno-institucionalni okvir

FGU je federalni organ uspostavljen temeljem Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave¹. Nadležnosti Federalne uprave su utvrđene člankom 23. Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave (“Službene novine Federacije BiH”, broj 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06 i 61/06), i glase:

“Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove vrši upravne i druge stručne poslove iz nadležnosti Federacije koji se odnose na: izmjeru, uspostavu i obnovu katastra nekretnina; katastar komunalnih uređaja osim poslova koji su zakonom dati u nadležnost županija i općina; kartografiranje teritorija Federacije; vođenje tehničke arhive originala planova i karata osnovnih geodetskih radova i drugih podataka dobivenih vršenjem geodetskih radova; komasaciju zemljišta i izmjeru zemljišta za posebne potrebe; vlasničko-pravne i druge stvarno-pravne odnose na nekretninama; pravni režim državne svojine na nekretninama i pravima na nekretnine; imovinsko-pravne poslove u svezi s nekretninama na kojima Federacija ima pravo vlasništva; evidenciju na nekretninama i davanje prijedloga za reprivatizaciju imovine i inspekcijski nadzor nad poslovima izmjere i katastra nekretnina, katastra zemljišta i katastra komunalnih uređaja.”.

Način obavljanja stručnih poslova iz nadležnosti FGU utvrđen je prvenstveno Zakonom o izmjeri i katastru nekretnina („Službeni list SR BiH”, broj 22/84, 12/87, 26/90, 36/90 i „Službene list RBiH”, broj 4/93, 13/94) i Zakonom o izmjeri i katastru zemljišta („Službeni list SR BiH”, broj 14/78, 12/87 i 26/90), i podzakonskim aktima donesenim na temelju navedenih zakona.

Pored navedenih propisa nadležnosti i aktivnosti FGU su propisane i čitavim nizom drugih zakona i podzakonskih propisa kao što su:

- Zakon o naknadama za korištenje podataka i vršenje usluga u oblasti izmjere i katastra nekretnina,
- Zakon o komasacijama,
- Zakon o katastru komunalnih uređaja,
- Zakon o infrastrukturi prostornih podataka Federacije Bosne i Hercegovine,
- Zakon o eksproprijaciji Federacije BiH,
- Zakon o stvarnim pravima,
- Zakon o zemljišnim knjigama Federacije Bosne i Hercegovine,
- Zakon o građevnom zemljištu,
- drugi propisi.

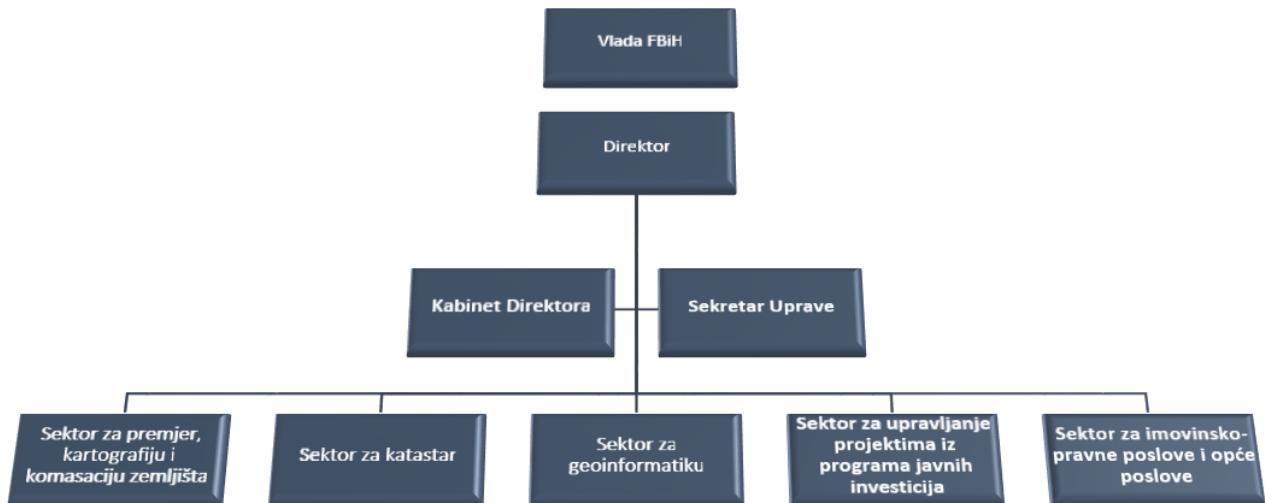
Sama organizacija i postupanja FGU propisani su prije svega općim zakonskim propisima koji uređuju ovo područje u Federaciji BiH, kao što su:

- Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH,
- Zakon o upravnom postupku Federacije BiH, i
- drugi propisi.

---

¹ "Službene novine Federacije BiH", br. 19/03 i 38/05

Unutarnje ustrojstvo FGU je prikazano na Slici 3.1.:

Slika 3.1.: Unutarnje ustrojstvo FGU

Određena specifična područja rada FGU uređena su posebnim podzakonskim aktima, pravilnicima i uredbama Vlade Federacije BiH, kao što su:

- Odluka Vlade Federacije BiH o naknadama za korištenje podataka izmjere i katastra, i
- Odluka Vlade Federacije BiH o naknadama za vršenje usluga izmjere i katastra.

3.2 Strateški okvir za Strategiju razvoja FGU za period 2021. - 2027. godina

Ova Strategija predstavlja sintezu većeg broja strateških dokumenata Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, ranije usvojenih područnih strategija FGU i strateških odrednica sadržanih u trogodišnjim planskim dokumentima, te međunarodnih standarda u oblasti geodezije, kartografije, kataстра i infrastrukture prostornih podataka koji se prenose na nivo Federacije BiH donošenjem strategija za svaku pojedinu podoblast.

Na međunarodnom planu FGU aktivno sudjeluje u radu određenog broja međunarodnih tijela i organizacija koje su od posebnog značaja za geodetsko-katastarski sustav i kroz taj angažman preuzima i implementira međunarodne standarde i tehnološka rješenja na području Federacije BiH.

Angažmanom u *UN-GGIM*² (United Nations Initiative on Global Geospatial Information Management) i u regionalnom odboru *UN GGIM Europe*³, FGU sudjeluje u radu na efikasnijem upravljanju geoinformacijama, dostupnosti geoprostornih informacija i integraciji sa drugim informacijama sukladno potrebama korisnika.

FGU je punopravna članica *EuroGeographics*⁴-a, krovne organizacije za europske institucije u oblasti prostornih podataka, kartografije, kataстра, gdje zajedno sa ostalim članicama kroz razmjenu iskustava i ideja doprinosi pojednostavljivanju procedura za pristup podacima, razvoju efikasnijih i pouzdanih sustava registracije zemljišta i pripremi zajedničkih proizvoda i usluga. Kao europska asocijacija,

² Bosna i Hercegovina je članica inicijative Ujedinjenih Naroda o globalnom upravljanju geoprostornim informacijama - UN-GGIM, koja je osnovana u srpnju 2011. godine i ima vodeću ulogu u utvrđivanju globalnog plana razvoja geoprostornih informacija, <http://ggim.un.org/>

³ Regionalni odbor UN GGIM-a je osnovan u Europi u listopadu 2014. godine, <http://un-ggim-europe.org/>

⁴ EuroGeographics trenutno okuplja 60 organizacija iz 46 zemalja Europe i predstavničko je tijelo svojih članova, <http://www.eurogeographics.org/home>

EuroGeographics blisko surađuje sa Europskom komisijom i Europskim parlamentom podržavajući implementaciju INSPIRE direktive, PSI (Public Sector Information) direktive, GMES (Global Monitoring for Environment and Security) servisa, Galileo satelitskog navigacijskog sustava, kao i brojne druge europske inicijative i projekte. Sukladno INSPIRE direktivi, pripremljen je i usvojen „Zakon o infrastrukturi prostornih podataka Federacije Bosne i Hercegovine“, kojim se uređuju pravila za osnivanje, održavanje i razvoj infrastrukture prostornih podataka Federacije Bosne i Hercegovine, njen sadržaj, kao i uspostava i nadležnosti tijela IPP FBiH..

U dokumentu „Strateški okvir za BiH“⁵ su kroz identifikaciju razvojnih područja u okviru ciljeva koji su usvojeni za Strategiju Jugoistočne Europe 2020, utvrđeni i ciljevi za Bosnu i Hercegovinu. Jedan od definiranih ciljeva Bosne i Hercegovine je i upravljanje u funkciji rasta koje podrazumijeva povećanje kapaciteta administracije za primjenu principa dobrog upravljanja na svim razinama vlasti, jačanje vladavine prava i suzbijanje korupcije u cilju stvaranja poslovnog ambijenta i pružanja javnih usluga neophodnih za ekonomski i društveni razvoj. U tom smislu je obveza javne uprave u Bosni i Hercegovini, pa samim tim i FGU, da kroz izgradnju kapaciteta za provedbu reformi sukladno kriterijima za članstvo u EU i provedbu reforme javne uprave doprinese ekonomskom i socijalnom razvoju BiH i kontinuirano radi na efikasnijem, djelotvornijem i pouzdanijem pružanju usluga građanima. Međuinsticionalna suradnja, komunikacija sa javnošću, koordinacija na svim razinama su preduvjeti za dobro upravljanje i donošenje usuglašenih politika i zakona što u konačnici doprinosi poboljšanju kvaliteta usluga i smanjuje rizike od neefikasne potrošnje.

Nastavno na “Reformsku agendu za Bosnu i Hercegovinu za period 2015-2018. godina” koja je sadržavala popis aktivnosti koje trebaju provesti sve razine vlasti kako bi se izvršile reforme u području javnih financija, poslovne klime i konkurentnosti, tržišta rada, reforme socijalne zaštite i mirovinu, vladavine prava i dobrog upravljanja, te reforme javne uprave, 2019. godine je usvojen usuglašeni dokument “Zajedničke socioekonomске reforme za period 2019-2022.godina”. Dokument sadrži četiri ključne reformske politike i identifikovane mjere za provedbu, od kojih je jedna od socioekonomskih reformi i održiv i ubrzani ekonomski rast, povećana konkurentnost gospodarstva i unapređenje poslovnog okruženja kroz, između ostalog, i puno provođenje zakona o elektronskom potpisu i osiguranju interoperabilnosti sustava elektronskog potpisa u cijeloj zemlji. FGU nastavlja sa daljim unapređenjem postojećih i razvojem novih web servisa, javnih i korisničkih, putem internet pristupa podacima za javnost, razvojem e-usluga za potrebe institucija i osiguranjem interoperabilnosti katastarskog i zemljišnoknjižnog informacijskog sustava sa drugim informacijskim sustavima od značaja za efikasnije, pouzdanije i kvalitetnije pružanje usluga neophodnih za razvoj poslovnog okruženja i realizaciji cilja upravljanja u funkciji rasta.

Sukladno odredbama Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine donijela je Odluku o izradi Strategije razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021.-2027. godine. Sukladno Zakonu, Strategija predstavlja integrirani, multisektorski strateški dokument Federacije Bosne i Hercegovine koji definira javne politike i usmjerava socioekonomski razvoj teritorije Federacije BiH te kao takav predstavlja temelj za izradu programa rada Vlade FBiH, trogodišnjih i godišnjih planova rada federalnih ministarstava i institucija, dokumenta okvirnog proračuna i godišnjeg proračuna. Strategija je i podloga za usklađivanje i izradu sektorskih strategija, strategija razvoja županija i jedinica lokalne samouprave, odnosno to je osnovna platforma socio-ekonomskog razvoja Federacije BiH. Pored koordinacije i usuglašavanja razvojnih prioriteta i politika u Federaciji BiH, Strategija istovremeno odražava

---

⁵ Strateški okvir za BiH, Vijeće ministara, Direkcija za ekonomsko planiranje, 2015. godina

prioritete Bosne i Hercegovine utvrđene u procesu europskih integracija (Ekonomski investicijski plan za Zapadni Balkan, Zelena agenda za zapadni Balkan⁶, EU digitalna strategija⁷), kao i globalno prihvaćene ciljeve održivog razvoja.

U dokumentu „Strategija razvoja Federacije BiH 2021-2027“ u okviru strateškog cilja broj 3-Resursno efikasan i održiv razvoj, kao jedno od područja i smjerova djelovanja potrebnih za postizanje ovog strateškog cilja u okviru strategije razvoja identificirana je i potreba poticanja razvoja ruralnih prostora (prioritet 3.5). Jedna od mjera potrebnih za realizaciju ovog prioriteta je i uspostavljanje funkcionalnih kapaciteta za poljoprivredu i ruralni razvoj (mjera 3.5.2) kroz unapređenje savjetodavne službe za diseminaciju znanja i tehnologija, promociju održive proizvodnje visokokvalitetnih poljoprivrednih proizvoda, razvoj programa savjetovanja i osiguranje povezivanja privatnog sektora sa poljoprivrednim obrazovnim institucijama i lokalnim i regionalnim razvojnim agencijama. FGU je jedna od identificiranih institucija koji su nositelji ovih mjera, dok je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva odgovorno za koordinaciju implementacije ove mjere. U tom smislu, iskustvo u izgradnji kapaciteta i upravljanju protokom znanja i tehnologija, međuinstitucionalna suradnja i podaci kojima raspolaže FGU predstavljaju značajan doprinos u cilju postizanja željene pozitivne promjene definirane ovim strateškim ciljem u okviru strategije razvoja.

U opredjeljenju ka strateškom promišljanju i djelovanju, FGU kontinuirano priprema, predlaže Vladi Federacije BiH na usvajanje i/ili usvaja strateške dokumente i smjernice, počevši od strateškog pristupa razvoju sektora zemljišne administracije Federacije BiH i IKT Strategije sektora zemljišne administracije Federacije BiH preko Strategije implementacije novih referentnih sustava, Strategije razvoja kartografije u Federaciji BiH, Strategije uspostave i održavanja IPP Federacije BiH, Strategije određivanja Geoida, Strategije ljudskih resursa FGU, Strategije komunikacije FGU, okvira politike za zaposlenike FGU, okvira za politike rukovođenja.

3.3 Poslovni okvir

Poslovanje FGU uređeno je u cijelosti propisima Federacije BiH, bilo da je riječ o opisu poslova i nadležnosti, načinu izvršavanja tih poslova ili naplati naknada za izdavanje podataka ili vršenje usluga. Pri tome je potrebno naglasiti da su svi ostvareni prihodi temeljem dviju prije spomenute odluke o naknadama prihodi proračuna Federacije BiH, županijskih i proračuna jedinica lokalne samouprave, odnosno da FGU nema vlastite prihode.

Spomenute odluke o naknadama koje donosi Vlada Federacije BiH mogu se prilagođavati potrebama korisnika za novim proizvodima i uslugama, kao i tehnološkim promjenama (izdavanje podataka i proizvoda u digitalnoj formi ili putem servisa) i to je učinjeno u proteklom razdoblju. Stoga predmetni mehanizam predstavlja, u danim okolnostima poslovanja FGU kao organa Federalne uprave, prihvatljiv okvir.

Veliki izazov za FGU i njen poslovni model u proteklom razdoblju predstavlja je prelazak korisnika na rad s digitalnim podacima, odnosno potreba korisnika da podatke iz geodetsko-katastarskog sustava preuzimaju u formi digitalnog zapisa prilagođenog za upotrebu na računalima. FGU je digitalizacijom svojih podataka i registara, planova i karata, uspostavom elektronskih servisa te izgradnjom Geoportala

⁶ Green Agenda for the Western Balkan, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020SC0223&qid=1602391200506>

⁷ COMMUNICATION on Shaping Europe's digital future COM/2020/67 final

FGU i Geoportala IPP Federacije BiH u značajnoj mjeri odgovorila potrebama korisnika iako je potrebno istaknuti da se FGU suočava sa poznatim problemom pružatelja digitalnih podataka, proizvoda i servisa, da razvojem i puštanjem u upotrebu svakog novog digitalnog proizvoda ili elektronskog servisa „apetiti“ korisnika rastu još brže i šire. Stoga je poslovni okvir u kojem FGU djeluje s jedne (financijski-proceduralne) strane jednoznačno definiran, a s druge (korisničke) strane se neprestano širi i prilagodava potrebama.

Povećanje broja IKT sustava i servisa generira nastavni izazov funkcioniranja poslovnog modela FGU u ovakovom poslovnom okviru koji proizlazi iz potrebe osiguranja potrebnih financijskih sredstava za redovito i investicijsko održavanje informacijsko-komunikacijskih sustava i aplikativnih servisa koji se uspostavljaju za potrebe prikupljanja, obrade, vođenja i distribucije podataka koje FGU vodi i za koje je nadležna. U uvjetima ograničenog proračuna u pravilu, što se potvrdilo na primjerima sestrinskih institucija u drugim Europskim državama koje imaju isti ili sličan poslovni model, kroz redovito godišnje financiranje institucija moguće je osigurati sredstva potrebna za redovito održavanje uspostavljenih IKT sustava, ponekad na uštrb programskih stavaka, dok osiguranje sredstava za periodična investicijska održavanja i unapređenja sustava predstavljaju posebno stresne situacije.

Proračunski sustav financiranja, pored svih ograničenja koja su povezana s ekonomskom situacijom u kojoj se pojedina država nalazi, osigurava generalnu stabilnost u financiranju korisnika proračunskih sredstva, pa tako i FGU u Federaciji BiH, no istovremeno se u situaciji refromskih zahvata i imanja većeg broja strateških projekata pokazao nedovoljno dinamičnim i fleksibilnim da odgovori trenutnim i privremenim potrebama povezanim s realizacijom konkretnih aktivnosti ili projekata. Zato je daljnja izgradnja poslovnog modela FGU u cilju osiguranja instrumenata koji će omogućavati poduzimanje pravovremenih i adekvatnih mjera u cilju izvršavanja zadatka jedan od dodatnih ciljeva FGU.

3.4 Informacijsko-komunikacijski resursi

U proteklom periodu FGU je izgradila informacijsko-komunikacijski sustav koji je u stanju servisirati trenutne potrebe u geodetsko-katastarskoj oblasti sektora zemljišne administracije u Federaciji BiH. To podrazumijeva da su svi katastarski uredi, odnosno baze podataka i aplikativni softveri na kojima se vodi katastarski operat i poslovanje katastarskih ureda umreženi sa serverima u FGU gdje se podaci redovno repliciraju na centralnom serveru koji se nalazi u FGU. Nadalje, uspostavljen je Geoportal FGU putem kojeg korisnici mogu ostvariti uvid u geodetsko-katastarske i kartografske podatke FGU. Uspostavljena je i mreža permanentnih GNSS stanica FBiHPOS koja je dio nacionalne BiHPOS mreže zajedno sa SRPOS mrežom u Republici Srpskoj. Pored navedenih informacijsko-komunikacijskih resursa FGU u nekoliko samostalnih baza podataka vodi i podatke za koje je nadležna.

Svi alfanumerički katastarski podaci postoje u digitalnom obliku u geoinformacijskom sustavu katastra FBiH, dok je u njega uneseno cca 72% vektorskih podataka. FGU provodi dvije inicijative s ciljem migracije svih podataka u novi sustav:

- projekti sistematske izrade baze podataka katastra nekretnina (u daljem tekstu: BPKN) kroz angažiranje privatnih geodetskih firmi za pružanje navedenih usluga;
- općinski uredi su u stanju da kroz rješavanje pojedinačnih predmeta vrše izradu BPKN uz pomoć alata Softvera za katastar Federacije BiH (katastar.ba).

Za sve katastarske općine sa novom izmjerom u službenoj uporabi izvršena je izrada BPKN. Sveobuhvatni model za katastarske podatke je implementiran. Navedeni model je razvijen prije standarda „ISO/DIS 19152 - Model domena za zemljišnu administraciju“.

3.5 Prostorni resursi

FGU je od kolovoza 2017. godine smještena na lokaciji u ulici Hamdije Kreševljakovića broj 96 u Sarajevu, u poslovnoj zgradbi veličine 1300 m² što predstavlja veliki napredak u odnosu na prethodne smještaje FGU. Navedena poslovna zgrada je odlukom Vlade FBiH FGU dodijeljena na korištenje FGU, nakon čega je kreditnim sredstvima Projekta registracije nekretnina renovirana opremljena sukladno poslovnim potrebama FGU.

3.6 Pregled implementacije ranije važećih Strategija i Strateško poslovnog plana FGU za period od 2016. do 2020.

Poslovanje FGU u periodu prije usvajanja ove Strategije je bilo određeno sa više strateških dokumenata od kojih su najvažniji sljedeći dokumenti:

- Strategija sektora zemljišne administracije u Federaciji Bosne i Hercegovine za period od 2016. do 2020. godine;
- Strateško - poslovni plan Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Federacije Bosne i Hercegovine za period od 2016. do 2020. godine;
- Strategija implementacije novih referentnih sustava u Republici Srpskoj i Federaciji BiH (2015.);
- Strategija aktivnosti za određivanje površi geoida na prostoru BiH (2014.);
- Strategija razvoja službene kartografije Federacije BiH (2014.);
- ICT/IM strategija zemljišnoknjižne administracije i katastra Federacije BiH - Razrada ILAS strategije za period 2011.-2017.;
- IKT strategija zemljišne knjige i kataстра nekretnina/zemljišta FBiH za period 2019.-2029.
- Strategija uspostave i održavanja infrastrukture prostornih podataka Federacije BiH (2015.-2025.);
- Strategija razvoja ljudskih resursa (2017.);
- Strategija komunikacije FGU (2016.).

Najznačajnija dostignuća ostvarena kroz implementaciju navedenih strateških dokumenata odnose sa na:

- U sklopu aktivnosti na unapređenju pravnog okvira izrađeni su i usvojeni: Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o eksproprijaciji (“Službene novine Federacije BiH”, broj 34/16), Zakon o komasaciji (“Službene novine Federacije BiH”, broj 57/16), Zakon o infrastrukturi prostornih podataka Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH”, broj 55/21), Uredba o izlaganju na javni uvid podataka izmjere i katastarskog klasiranja zemljišta (“Službene novine Federacije BiH”, broj 92/16), Pravilnik o izmjeni i dopuni pravilnika o katastarskom klasiranju zemljišta (“Službene novine Federacije BiH”, broj 70/16), Pravilnik o izvođenju geodetsko-tehničkih radova i radova na procjeni zemljišta na komasacijskom području (“Službene novine Federacije BiH”, broj 9/19), Pravilnik o osnovnim geodetskim radovima (“Službene novine Federacije BiH”, broj 15/19), Pravilnik o osnovnoj topografskoj bazi podataka (“Službene novine Federacije BiH”, broj 17/19) i Pravilnik o izradi i održavanju katastra komunalnih uređaja (“Službene novine Federacije BiH”, broj 50/21);
- U sklopu osnovnih geodetskih radova i implementacije (uspostave) novih referentnih sustava izvršena je uspostava i proglašenje prostornog referentnog okvira, uspostava gravimetrijskog referentnog okvira, materijalizacija i izvođenje mjerjenja na uspostavi visinskog referentnog

okvira, testiranje i proglašenje modela transformacije iz Državnog koordinatnog sustava u koordinatni sustav ETRS89;

- Kontinuiranim formiranjem temeljne topografske baze podataka Federacije BiH (po županijama) izvršena je izrada ažurne i točne TTB za Bosansko-podrinjsku, Sarajevsku, Zeničko-dobojsku, Srednjobosansku, Hercegovačko-neretvansku, Tuzlansku i Posavsku županiju;
- Digitalizacijom katastarskih podataka izvršena je izrada baze podataka katastra nekretnina (BPKN) za 72% teritorije Federacije BiH, te izrada baze podataka izmjere i katastarskog klasiranja zemljišta za 290 katastarskih općina;
- Izrađen je softver za katastar komunalnih uređaja Federacije BiH, te je isti stavljen na raspolaganje svim zainteresiranim jedinicama lokalne samouprave;
- Izrađen digitalni ortofoto za područje Federacije BiH (2018. godina);
- Na polju infrastrukture prostornih podataka Federacije BiH u prethodnom periodu su napravljeni značajni iskoraci, a kroz aktivnosti FGU i organa IPP FBiH, Vijeća IPP FBiH i radnih skupina. Izvršeno je usklađivanje dijela podataka IPP FBiH sa zahtjevima INSPIRE direktive, razvijena je i unaprijedena web aplikacija kataloga metapodataka, uspostavljeni su registri subjekata i izvora prostornih podataka IPP FBiH, te je u javnu uporabu objavljen web preglednik geoportal IPP FBiH;
- Zahvaljujući aktivnostima Projekta registracije nekretnina izvršena je zamjena i uspostava zemljišne knjige na podacima nove katastarske izmjere za 280 katastarskih općina (urbanih područja), preko 1,1 milion vlasnika i suvlasnika uknjižilo je svoje nekretnine i prava na njima, preko 55% zemljišnoknjižnih uložaka je zasnovano na novoj katastarskoj izmjeri u odnosu na 33,3% koliko je taj omjer iznosio na početku provedbe Projekta, renovirano je i opremljeno odgovarajućim namještajem 50 zemljišnoknjižnih i katastarskih ureda, kroz implementaciju navedenog Projekta vršena je sistematska izgradnja kapaciteta i edukacija uposlenika FGU, katastarskih i zemljišnoknjižnih ureda;
- Zemljišnoknjižni i katastarski informacijski sustavi su razvijeni i dorađeni po najvišim standardima, čime je omogućena transparentnost rada, smanjena mogućnost za korupciju, omogućene statističke analize i praćenje efikasnosti rada svih službi za katastar i svih zemljišnoknjižnih ureda u FBiH;
- Kroz podršku osiguranu implementacijom donatorskih projekata Kraljevina Norveške i Švedske, izrađeni su i u upotrebu uvedeni informacijski sustavi za vođenje adresnog registra, registra cijena i digitalnog arhiva Federacije BiH, a u cilju održivosti osigurano i kontinuirano financiranje održavanja funkcionalnosti;
- Osigurana je internet dostupnost svih raspoloživih katastarskih i zemljišnoknjižnih podataka Federacije BiH;
- Prema rezultatima dva provedena istraživanja (koja su bila anonimna i dobrovoljna) aktivnosti i projekti FGU su prepoznati i od strane korisnika usluga. Rezultati su pokazali da su ispitanici u obje točke mjerjenja zadovoljni različitim aspektima rada katastarskih ureda.

3.7 SWOT analiza

Na osnovu analize postojećeg stanja i definiranih strateških ciljeva urađena je sveobuhvatna SWOT analiza čiji su rezultati prikazani u tabeli ispod:

Snage:

- Iskustvo u pripremi i realizaciji domaćih i međunarodnih projekata i razvijeni mehanizmi međuinsticunalne suradnje
- Dobra tehnička opremljenost i uvjeti za rad
- Postojeće osoblje kvalitetno educirano i ospozobljeno za implementaciju projekata
- Razvijena većina informacijskih sustava korištenjem relativno modernih tehnoloških platformi i arhitektura
- Među javnim institucijama u BiH, FGU nosi dobru reputaciju, naročito u oblasti korištenja najnovijih tehnologija

Slabosti:

- Pravni propisi ne omogućavaju efikasan razvoj i unapređenje poslova i aktivnosti iz nadležnosti FGU
- Nedostatni ljudski resursi
- Nizak nivo svijesti građana o značaju ažurnih i točnih geodetsko-katastarskih podataka i potrebe rješavanja imovinsko-pravnih odnosa na nekretninama
- Organizacija geodetske struke na tri razine vlasti
- Nedovoljan angažman provatnog sektora u oblasti terenskih poslova održavanja katastra

ANALIZA STANJA**Mogućnosti:**

- Unapređenje pravnog okvira
- Poboljšanje kvaliteta (ažurnosti i točnosti) geodetskih i katastarskih podataka, i njihove usklađenosti sa podacima zemljisne knjige
- Nastavak pripreme i realizacije domaćih i međunarodnih projekata i korištenje stečenih iskustava
- Podizanje svijesti javnosti o značaju ažurnih i lako dostupnih prostornih podataka i rješavanju imovinsko-pravnih odnosa

Prijetnje:

- Neusvajanje potrebnog pravnog okvira kao temelja za implementaciju strateških ciljeva
- Nemogućnost angažiranja potrebnih finansijskih sredstava za implementaciju strateških ciljeva
- Nemogućnost ostvarivanja adekvatne suradnje sa sudionicima (raznih nivoa vlasti u BiH) u zajedničkoj implementaciji projekata

5. Strateški ciljevi FGU

Strateški ciljevi FGU temelje se na zakonskim nadležnostima FGU, međunarodnim standardima i preporukama u području razvoja geodetsko-katastarskih sustava i informacijsko-komunikacijskih sustava, te područnim strategijama koje pokrivaju određena područja djelovanja FGU. Definirajući svoju strategiju i razvoj sustava na takvom konceptu, FGU je u proteklom razdoblju usvojila 8 strateških dokumenata (strategija) koji pokrivaju pojedina šira područja nadležnosti i djelovanja FGU. Ova strategija definira 4 strateška cilja FGU koji će biti opisani u sklopu ovog poglavlja.

4.1 Strateški cilj 1: Unaprijeđena oblast izmjere, osnovnih geodetskih radova, kartografije i komasacije na prostoru Federacije BiH

Novom izmjerom i unapređenjem oblasti izmjere ažurirat će se podaci o katastarskim česticama i objektima na njima što ima za cilj osigurati ažurne i točne tehničke podataka o nekretninama: prostorni položaj nekretnine, način korištenja, korisnika nekretnine te druge podatke koji doprinose kvalitetnom korištenju istih.

Osnovni geodetski radovi obuhvatit će aktivnosti koje se odnose na uspostavu i održavanje državnih referentnih sustava (prostorni referentni sustav, referentni sustav u ravni projekcije, visinski referentni

sustav, gravimetrijski referentni sustav, astronomsko-geodetski i magnetometrijski referentni sustav), njima odgovarajućih referentnih okvira, određivanje referentnih površina (elipsoidi i geoid/kvazigeoid) i određivanje digitalnog modela reljefa za potrebe osnovnih geodetskih radova.

Nove tehnološke mogućnosti nastale zadnjih desetljeća uvjetovale su promjene u načinu prikupljanja, obrade, vizualizacije, pohrane i distribucije prostornih podataka, zbog čega su prilagođeni postojeći i usvojeni novi propisi iz oblasti kartografije, za topografski prikaz prostora Federacije BiH, kako za potrebe javnih institucija, tako i za potrebe drugih korisnika.

Komasacija zemljišta ima za cilj okrupnjavanje i grupiranje parcela poljoprivrednog zemljišta, poboljšanje infrastrukture gradnjom mreže puteva, kanala i sustava navodnjavanja, čime je omogućena rentabilnija poljoprivredna proizvodnja, te konkurentnost poljoprivrednih proizvoda na europskom tržištu.

Ovaj strateški cilj će biti ostvaren kroz implementaciju mjere (programa): **“Uspostava topografsko-kartografske baze i unapređenje poslova izmjere, osnovnih geodetskih radova i komasacije”**, kroz koju će biti implementirani projekti i aktivnosti od značaja za njenu implementaciju koji se odnose na: Uspostava i permanentno održavanje referentnih sustava i njima odgovarajućih referentnih okvira, Premjer Federacije BiH, Formiranje temeljne topografske baze (TTB) podataka Federacije BiH i periodično ažuriranje, kao i drugih projekata i aktivnosti koje mogu doprinijeti implementaciji ovog strateškog cilja i mjere.

U sklopu projekata i aktivnosti iz oblasti poslova izmjere izvršit će se nova izmjera (obnova izmjere) u suradnji sa nadležnom jedinicom lokalne samouprave u dijelovima općina u kojima podaci izmjere odstupaju od faktičkog stanja ili je na analognim planovima (BPKN) postojana pogreška (smaknuće) veća od grafičke točnosti analognog plana, gdje je loše stanje elaborata izmjere, kao i nemogućnost njegovog održavanja .

Uspostava i održavanje točnih i pouzdanih geodetskih referentnih sustava će se postići kroz razvoj, uspostavu, kontrolu i održavanje fizičke, softverske i podatkovne infrastrukture, koje su ključne za jednoznačno definiranje položaja u prostoru i vremenu, uključujući definiranje i realizaciju prostornog, visinskog, gravimetrijskog i drugih referentnih sustava i njihovu povezanost sa međunarodnim referentnim koordinatnim sustavima. Navedeno će biti implementirano kroz sljedeće projekte i aktivnosti:

- Izjednačenje mreže nivelmana visoke točnosti NVT3;
- Određivanje geoida za područje Federacije BiH;

Uspostava i održavanje ažurne temeljne topografske baze podataka ima za cilj da uvođenjem međunarodnih standarda (INSPIRE direktiva) za geoprostorne podatke, prikupljanjem i periodičnim ažuriranjem geoprostornih podataka, osigura sistemsku osnovu za efikasno planiranje u funkciji razvoja. Temeljna topografska baza podataka predstavlja temelj za izradu topografskih karata Osnovne državne karte (1:10 000) i drugih karata različitih mjerila.

U sklopu implementacije projekata i aktivnosti u oblasti komasacija zemljišta FGU će u suradnji s nadležnim organima, jedinicama lokalne samouprave i Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, na temelju Zaključka Vlade Federacije BiH V.broj: 536/2017, kojim se dio poticajnih sredstava za poljoprivredu usmjerava na poslove komasacije zemljišta, nastaviti sa provođenjem komasacije poljoprivrednog zemljišta u zainteresiranim općinama u Federaciji BiH.

4.2 Strateški cilj 2: Prostorni podaci FGU trebaju reflektirati stvarno stanje na terenu, uz osigurano prikupljanje i vođenje u digitalnom obliku sukladno definiranim modelima podataka i osigurano dugoročno održavanje kvaliteta i interoperabilnosti.

FGU će zajedno za službama nadležnim za geodetske poslove i katastar zemljišta/nekretnina JLS kontinuirano raditi na prikupljanju, obradi i analizi prostornih podataka Federacije BiH (topografski, geodetski, katastarski i IPP FBiH), a sve sukladno pisanim nadležnostima. Za implementaciju ovog strateškog cilja neophodno je kvalitetno prikupljanje i održavanje prostornih podataka kroz ranije uspostavljene geoinformacijske sustave katastra zemljišta/nekretnina, katastra komunalnih uređaja, mreže permanentnih stanica (FBIHPOS), adresnog registra, registra cijena nekretnina, digitalnog arhiva i geodetskih točaka. Pored navedenih geoinformacijskih sustava FGU će koristiti i druge informacijske sustave i softverske proekte za prikupljanje, analizu, obradu i distribuciju prostornih podataka, kao što su sustav za upravljanje bazom podataka Oracle 11g, ArcGIS for Desktop, ArcGIS for Server, FME, GeoServer, itd. U cilju osiguravanja kvalitetnog korištenja navedenih informacijskih sustava i softverskih produkata vršit će se njihovo kontinuirano održavanje.

Uspostava katastra nekretnina će obuhvaćati bitne projekte i aktivnosti na implementaciji ovog strateškog cilja i mjere, vršit će se izlaganjem na javni uvid podataka izmjere i katastarskog klasiranja zemljišta, a nakon uspostave vlasništva od strane nadležnih zemljišnoknjižnih ureda izvršit će se preuzimanje vlasnika u BPKN. FGU će podržat proces izlaganja, stavljanja u službenu uporabu katastarskih podataka i proglašenje katastra nekretnina sukladno zakonskim propisima i svojim nadležnostima. Podrška u procesu izlaganja jedinicama lokalne samouprave pružit će se kroz tehničku podršku, stručni i inspekcijski nadzor, što će doprinijeti unapređenju kvaliteta podataka upisanih u službenim katastarskim evidencijama i otklanjanje neusuglašenosti između katastarskog plana i operata. Pravilnikom o održavanju izmjere i katastra nekretnina će se jasno regulirati način održavanja katastra nekretnina/zemljišta, otklanjanje grešaka te propisati način unapređenje kvaliteta podataka upisanih i evidentiranih u katastarskim evidencijama.

Zbog važnosti prostornih podataka u jačanju konkurentnosti i razvoju gospodarstva, imajući u vidu kako su ažurni prostorni podaci temelj za svaku gospodarsku investiciju, FGU će nastaviti aktivnosti na podizanju kvaliteta raspoloživih prostornih podataka, i to kroz poboljšanje kvaliteta digitalnih podataka izvorno izrađenih numeričkom metodom izmjere, putem pojedinačnih elaborata, uspostavom što više katastarskih parcela u koordinatnom katastru, poboljšanjem kvaliteta postojećih podataka o zgradama i drugim građevinskim objektima, otklanjanje grešaka evidentiranih kroz izradu BPKN, poboljšanje kvaliteta i konzistentnosti granica katastarskih i administrativnih općina, pružanje podrške jedinicama lokalne samouprave na izradi adresnog registra i registra cijena.

Kako bi se osiguralo sakupljanje ažurnih i pouzdanih podataka o načinu korištenja zemljišta iz domene zemljišne administracije sa ciljem pružanja podrške djelotvornom i efikasnom upravljanju korištenjem zemljišta planirana je izrada digitalnih ortofoto planova (DOP) Federacije BiH. Digitalni ortofoto planovi će biti proizvedeni na temelju snimaka iz zraka i digitalnog modela reljefa. DOP će kao sastavni dio geoinformacijskih sustava biti korišteni kao temelj u različite vrste planiranja i projektiranja u oblasti geodetskih - katastarskih poslova, opće kartografije, urbanizama, praćenja bespravne gradnje, prometa, šumarstva, poljoprivrede, vodoprivrede, okoliša, itd. Planirana je izrada digitalnih ortofoto planova u boji cijele teritorije Federacije BiH u 2022. i 2026. godini.

FGU će sukladno postojećim pravnim propisima pružiti podršku izradi i ažuriranju baza podataka katastra komunalnih uređaja jedinica lokalne samouprave i formiranju centralne baze podataka katastra

komunalnih uređaja Federacije BiH. U sklopu navedenog planirana je podrška daljnoj implementaciji i održavanju softvera za katastar komunalnih uređaja, koji je izrađen sukladno Zakonu o katastru komunalnih uređaja i Pravilnikom o izradi i održavanju katastra komunalnih uređaja. FGU će vršiti nadzor nad izradom i održavanjem katastra komunalnih uređaja kroz pružanje stručne i tehničke podrške, davanjem mišljenja na Program uspostave katastra komunalnih uređaja te davanjem suglasnosti na projektne zadatke izrade i uspostave katastra komunalnih uređaja.

U cilju pružanja podrške razvoju održivog sustava za registraciju nekretnina sa usklađenim zemljišnoknjižnim i katastarskim evidencijama u urbanim područjima Federacije Bosne i Hercegovine ranije je pokrenuta, a tijekom trajanja ove Strategije će biti realizirana provedba Projekta registracije nekretnina - Dodatno financiranje. Provedbom projekta osigurati će se podrška usklađivanju zemljišnoknjižnih i katastarskih podataka o zemljištu, objektima i pravima na temelju stvarnog stanja na terenu, uključujući (i) mapiranje potencijalno ranjivih skupina, socijalni monitoring i kampanje informiranja javnosti za podršku registraciji prava na nekretninama, te vektorizaciju grafičkih katastarskih planova; (ii) utvrđivanje katastarskih podataka za harmonizaciju sa zemljišnoknjižnim podacima u Federaciji, te provedbu navedene harmonizacije; (iii) vektoriziranje i kreiranje katastarske baze podataka; (iv) uspostavu i implementaciju aranžmana za kontrolu kvaliteta uspostavljenih za harmonizaciju podataka. Projektom će se također osigurati podrška poboljšanju radnih uvjeta i infrastrukture u katastarskim i zemljišnoknjižnim uredima putem: (i) renoviranja i modernizacije ureda; (ii) razvoja i provedbe strategije i sustava informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT), uključujući strukturu za strateško upravljanje IKT-om; (iii) osiguravanje adekvatnog namještaja i opreme. Nastaviti će se ulaganja u cilju daljnog poboljšanja radnih uvjeta u sektoru zemljišne administracije kroz obnovu ureda, osiguranje namještaja i opreme, izradu digitalnih arhiva, nabavu geodetske opreme i drugih radnih pomagala, jačanje kapaciteta za upravljanje informacijskim tehnologijama institucija koje vrše provedbu i poboljšanje postojećih IT sustava. Dalje poboljšanje uvjeta rada dovest će do poboljšanja kvalitete korisničkih usluga i standarda usluga u sektoru zemljišne administracije. Osigurati će se podrška razvoju politika i institucionalnom razvoju u održivosti i upravljanju registrima nekretnina i podrška upravljanju i praćenju Projekta putem pružanja tehničke pomoći, obuke, inkrementalnih operativnih troškova i opreme. Razvoj politika i izgradnja institucija, te upravljanje projektima i dalje će pružati političku, zakonodavnu, organizacijsku i funkcionalnu potporu u stvaranju okruženja u kojem se može postići cilj projekta i mogu održati rezultati strateškog cilja. Ažurirati će se dugoročne strategije i poslovni planovi, a nastaviti će se program obuke i edukacije namijenjen uposlenicima u institucijama zemljišne administracije u cijelom sektoru. Podržati će se provođenje kampanja podizanja svijesti javnosti i dodatnog ispitivanja zadovoljstva korisnika usluga zemljišne administracije, kao i monitoring tehnike evaluacije učinka projekta s ciljem procjene koristi koju građani imaju od programa registracije nekretnina.

S obzirom da je Vlada Federacije BiH je na 164. sjednici održanoj 23.11.2018. godine donijela Odluku o održavanju zemljišnoknjižnog softvera E-grunt (V. broj: 1355/2018), kojom je određeno da će FGU održavati E-grunt softver (informacijski sustav zemljišne knjige Federacije BiH), kao i da će se sredstva potrebna za održavanje E-grunt softvera osigurati u Proračunu Federacije BiH, FGU će sukladno navedenoj Odluci organizirati kontinuirano održavanje softvera E-grunt u periodu trajanja ove Strategije.

Za potrebe funkcioniranja navedenih geoinformacijskih sustava i softverskih produkata FGU je uspostavila server sobu sa data centrom, koji se sastoji od hardverske, komunikacijske opreme i opreme za sigurnosnu pohranu podataka (backup). FGU će organizirati kontinuirano održavanje i unapređenje navedene infrastrukture u periodu periodu trajanja ove Strategije.

Ovaj strateški cilj će biti ostvaren kroz implementaciju mjere (programa): “**Osigurati ažurnost geodetskih, katastarskih i drugih prostornih podataka**”, kroz koju će biti implementirani projekti i aktivnosti od značaja za njenu implementaciju.

4.3 Strateški cilj 3: Prostorni podaci FGU dostupni korisnicima putem standardiziranih web servisa i e-usluga.

Prepoznavši značaj dostupnosti prostornih podataka (topografski, geodetski, katastarski i IPP FBiH) putem web servisa i e-usluga, FGU će za vrijeme trajanja ove Strategije kontinuirano provoditi aktivnosti na implementaciji ovog strateškog cilja. Razmjena i distribucija prostornih podataka kojima raspolaže FGU, kao i podataka IPP Federacije BiH će biti utemeljena na važećim pravnim propisima i internacionalnim standardima. Korisnici prostornih podataka će na lak i brz način imati na raspolaganju kvalitetne podatke.

Prezentacija i uvid u prostorne podatke omogućena je putem Geoportala FGU i Geoportala IPP FBiH. U cilju nastavka objavljivanja i međusobne razmjene prostornih podataka kojima raspolaže FGU, organizirat će se kontinuirano održavanje navedenih geoportala i objavljivanje novih servisa prostornih podataka sa drugim institucijama i ostalim korisnicima.

FGU će u periodu važenje Strategije nastaviti raditi na kontinuiranom pružanju i poboljšanju kvaliteta servisa baziranih na GNSS mjerjenjima za pozicioniranje na teritoriji Federacije BiH (RTK, DGPS i PP režim rada). Kvalitetno održavanje i unapređenje hardverske, telekomunikacijske i softverske komponente mreže permanentnih stanica FBIHPOS će biti u fokusu aktivnosti u ovoj oblasti. Sračunati parametri transformacije iz državnog koordinatnog sustava u ETRS89 sustav se distribuiraju putem FBIHPOS mreže, a u periodu važenja ove Strategije planirano će biti vršeno kontroliranje i poboljšanje točnosti parametara, i to novim računanjem istih uključujući nove izmjerene točke geodetske mreže u oba koordinatna sustava (DKS i ETRS89).

Na polju uspostave IPP FBiH u prethodnom periodu su napravljeni značajni iskoraci, a kroz aktivnosti Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove i organa IPP FBiH, Vijeća IPP FBiH i radnih skupina. Ovaj pozitivni trenutak se može i treba iskoristiti za daljnji razvoj IPP FBiH, za jačanje kapaciteta subjekata IPP-a, uspostavu neophodnih servisa i implementaciju provedbenih pravila INSPIRE direktive, odnosno transpoziciju cijele direktive u domaće zakonodavstvo. S obzirom da je izgradnja infrastrukture prostornih podataka dugotrajan proces koji u znatnoj mjeri može pospješiti modernizaciju i efikasnost državne uprave i pružiti temelj za gospodarski razvoj, aktivnosti podrške uspostavi infrastrukture prostornih podataka Federacije BiH (IPP FBiH) strateški se definiraju kao višegodišnje aktivnosti i predstavljaju kontinuitet uspješno započetih aktivnosti na uspostavi infrastrukture prostornih podataka. Od strateškog je značaja osigurati dostatan administrativni kapacitet i stručnu podršku radu vijeća Vijeća za infrastrukturu prostornih podataka Federacije Bosne i Hercegovine. Realizacijom više aktivnosti unutar ovog operativnog cilja biti će podržana implementacija projekata i aktivnosti koje su predviđene Zakonom i važećom Strategijom IPP FBiH a koje se tiču razrade zakonodavnog okvira, pravila za tehničku interoperabilnosti podataka i usluga, izgradnje neophodnih institucionalnih i kadrovske kapaciteta, osiguranja potrebnih sustava i alata, definiranja modela za suradnju, promocije i komuniciranja važnosti IPP-a FBiH i druge bitne aktivnosti. Cilj uspostave infrastrukture prostornih podataka je stvoriti preduvjete da se racionalizira prikupljanje prostornih podataka i da se izolirani otoci podataka, na svim razinama, standardiziraju kako bi ih bilo moguće umrežiti i kvalitetno koristiti. Povezivanje različitih informacija koje su prostorno definirane (georeferencirane), omogućuje korisnicima da provode kompleksne pretrage i

analize te povezuju pojave u prostoru, ostvaruju se prepostavke za moderno upravljanje prostorom i prostornim resursima.

FGU će organizirati kontinuirano izdavanje podataka izmjere i katastra zemljišta/nekretnina i ostale tehničke dokumentacije sukladno pravnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Izdavanje navedenih podataka i dokumentacije će biti vršeno uz obvezno evidentiranje i praćenje naplate.

Ovaj strateški cilj će biti ostvaren kroz implementaciju mjere (programa): **“Omogućiti razmjenu, pristup i korištenje geodetskih, katastarskih i podataka IPP FBiH”**, kroz koju će biti implementirani projekti i aktivnosti od značaja za njenu implementaciji koji se odnose na: Održavanje Geoportala Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove i Geoportala IPP Federacije BiH, Održavanje Mreže permanentnih stanica (FBIHPOS), Održavanje aplikacije za GRID transformaciju, Održavanje baze geodetskih točaka, Određivanje i kontroliranje transformacijskog modela i parametara transformacije koordinata iz ETRS89 sustav u državni koordinatni sustav, Izdavanje geodetskih i katastarskih podataka (geodetskih planova i karata i ostale tehničke dokumentacije), Održavanje web stranice IPP FBiH, Održavanje Registra subjekata IPP FBiH i Registra izvora podataka IPP FBiH, Održavanje Kataloga metapodataka IPP FBiH, Podrška radu Vijeća IPP FBiH, Izrada ažuriranog strateškog dokumenta IPP FBiH i akcijskog plana uspostave, Dizajniranje i kreiranje vizualnog identiteta IPP FBiH, Izgradnja kapaciteta i edukacije zaposlenika subjekata IPP FBiH, Harmonizacija prostornih podataka IPP FBiH sa INSPIRE direktivom, Prezentacija i promocija učinaka i važnosti IPP FBiH, Osiguranje tehnološke platforme za uređivanje, usklađivanje i dijeljenje podataka za subjekte IPP FBiH, Projekt podrške infrastrukturi prostornih podataka u Federaciji BiH (IPP FBiH), Projekt SPATIAL II, kao i drugih projekata i aktivnosti koje mogu doprinijeti implementaciji ovog strateškog cilja i mjere.

4.4 Strateški cilj 4: Kroz zakonito i efikasno rješavanje u upravnim stvarima dati puni doprinos pravnoj sigurnosti i podizanju nivoa povjerenja u državne organe.

Osnovna misija i primarni cilj Uprave kada su u pitanju nadležnosti u području imovinsko-pravnih odnosa na nekretninama jeste osigurati rješavanje upravnih stvari iz okvira propisanih nadležnosti u zakonskim ili barem razumnim rokovima, te su svi drugi ciljevi i aktivnosti podređeni ovom osnovnom cilju. I pored dostupnosti modernih informacijskih tehnologija ostvarenje osnovnog cilja zavisi od kvaliteta i broja osoblja koje obavlja poslove upravnog rješavanja, a koje da bi odgovorilo obvezama mora posjedovati visoko izdiferencirana stručna znanja i iskustvo u radu. Osim toga to osoblje mora biti motivirano i prihvatići aktivan odnos prema radu i radnim zadacima.

Objektivna je procjena, temeljena na višegodišnjem iskustvu, da je Uprava u tome dijelu nedovoljno popunjena ključnim osobljem, što je strateški problem koji izravno utječe na ukupan administrativni kapacitet institucije i moguće ga je prevazići smo prijemom dovoljnog broja (najmanje četiri, kako je predviđeno važećom Sistematisacijom radnih mjeseta) izvršitelja na poslove rješavanja upravnih stvari u drugom stupnju. Zato je u narednom planskom razdoblju nužno osigurati adekvatnu popunu visokokvalificiranim osobljem, ali i iznaći modele motivacije raspoloživog osoblja radi postizanja objektivnog maksimuma u radu.

Dovoljan broj stručnog osoblja čija su znanja i vještine na najvišem nivou omogućio bi njihov značajniji angažman na normativnim poslovima odnosno pripremi novih zakonskih i podzakonskih propisa iz nadležnosti Uprave.

Vrlo važan zadatak Uprave jeste osigurati kontinuiranu i efikasnu podršku Vladi Federacije BiH u pripremi propisa, rješenja i drugih akata iz oblasti imovinsko-pravnih odnosa na nekretninama.

Izvršavanje zadataka iz ovoga područja, osim kod pripreme propisa odnosno obrazloženja i drugih materijala za propise čiji tekst utvrđi sama Vlada Federacije BiH, u principu zahtjeva manje složene procedure, a sljedstveno tome i osoblje sa manje iskustva. Ipak, imajući u vidu obim poslova i nužnost da se na zahtjeve Vlade Federacije BiH odgovori bez odlaganja, u najkraćim rokovima, i za obavljanje ovih poslova u planskom razdoblju mora se osigurati odgovarajući administrativni kapacitet.

Primjena moderne tehnologije u funkciji podrške primarnim ciljevima, što podrazumijeva razvoj i održavanje kvalitetne softverske aplikacije za praćenje predmeta i akata u radu (sukladno pravilima uredskog poslovanja) predstavlja nezaobilazan element u dalnjem razvoju ukupnih kapaciteta Uprave. Zbog velikog broja predmeta u radu, po svojoj prirodi i strukturi vrlo heterogenih, kao i zbog većeg broja operacija u procesu obrade pojedinih predmeta potrebno je iskoristiti prednosti koje pruža suvremena tehnologija kako bi se svi podaci o predmetima u radu, statusu predmeta, zaduženjima i radnom učinku pojedinih zaposlenika, obrađivali brzo i na pregledan način, te kako bi podaci uvijek bilo lako dostupni i raspoloživi, uz primjerenu zaštitu od mogućih zlouporaba i nedopuštene manipulacije podacima. Efikasno korištenje softvera za uredsko poslovanje svakako će olakšati i razvoj sustava arhiviranja obrađenih predmeta i akata, pa je zato u narednom planskom razdoblju nužno pristupiti proširenju funkcionalnih mogućnosti postojećeg softvera i na područje arhiviranja, što će na moderan i transparentan način zaokružiti kompletan sustav praćenja predmeta i akata u radu, sve od zaprimanja pa do konačnog spremanja i čuvanja u arhivskom depou.

Izgradnja institucionalnih i kadrovskih kapaciteta kako bi kao sudionik u sektoru zemljишne administracije i upravljanja prostornim podacima, bila efikasna, sigurna i održiva - predstavljaju izazov sa kojim se Uprava kontinuirano suočava. Strateško je opredjeljenje osigurati odgovarajuće aktivnosti i projekte u cilju izgradnje i jačanja kapaciteta institucija i uposlenih odgovornih za upravljanje sustavom zemljишne administracije jer je efikasnost i kvaliteta pružanja usluga korisnicima u direktnoj ovisnosti o angažiranosti i kapacitetu nadležnih institucija. Tijekom vremenskog perioda važenja ovog strateškog dokumenta planirano je osiguranje definiranja, kandidiranja i implementacije projekata i aktivnosti, a koji će neposredno doprinijeti ostvarivanju strateškog cilja jačanja institucionalnih i kadrovskih kapaciteta. Federalna uprava je osigurala odgovarajuću organizacijsku strukturu za planiranje i realizaciju niza aktivnosti i projekata koji su od suštinske važnosti za sektor zemljишne administracije i gospodarstvo u cjelini, a financirani donatorskim, kreditnim, proračunskim i drugim sredstvima. Strateško je opredjeljenje osigurati odgovarajuće aktivnosti i projekte u cilju izgradnje i jačanja kapaciteta institucija i uposlenih odgovornih za upravljanje sustavom zemljишne administracije, stoga je neophodna koordinacija u identifikaciji, formulaciji i utvrđivanju prioritetnih projekata u oblasti programa javnih investicija, učešće u procesu pripremi i izradi programa javnih investicija i dostavljanje i kandidiranje prioritetnih projekata Ministarstvu finansija, u cilju pripreme PJI Federacije.

Na međunarodnom planu, FGU aktivno sudjeluje u radu određenog broja međunarodnih tijela i organizacija koje su od posebnog značaja za poslovanje i kroz taj angažman preuzima, promovira i implementira međunarodne standarde i tehnološka rješenja na području Federacije BiH. Angažmanom u UN-GGIM (United Nations Initiative on Global Geospatial Information Management) i u regionalnom odboru UN GGIM Europe, FGU sudjeluje u radu na efikasnijem upravljanju geoinformacijama, dostupnosti geoprostornih informacija i integraciji sa drugim informacijama sukladno potrebama korisnika. FGU je punopravna članica EuroGeographics-a, krovne organizacije za europske institucije u oblasti prostornih podataka, kartografije, katastra, gdje zajedno sa ostalim članicama kroz razmjenu iskustava i ideja doprinosi pojednostavljinju procedura za pristup

podacima, razvoju efikasnijih i pouzdanijih sustava registracije zemljišta i pripremi zajedničkih proizvoda i usluga. U okviru Regionalne suradnje na području Zapadnog Balkana potpisani je Memorandum o razumijevanju i suradnji u području katastra, topografske izmjere i kartografije, geodetskih mreža i infrastrukture prostornih podataka. Potpisnici ovoga Memoranduma su ravnatelji deset katastarskih i kartografskih agencija regije Zapadnog Balkana. a kroz realizaciju će se osigurati jačanje suradnje i razmjena informacija, izgradnja institucionalnih kapaciteta, izgradnja mreže regionalne suradnje, zajednički pristup fondovima Europske unije i drugim finansijskim i donatorskim organizacijama, upravljanje projektima regionalne važnosti, organizacija simpozija, radionica i međunarodno promicanje projekata zajedničke suradnje i drugi poslovi i aktivnosti od zajedničkog interesa agencija potpisnica.

Ovaj strateški cilj će biti ostvaren kroz implementaciju mjere (programa): **“Imovinsko pravni poslovi, upravljanje i administracija”**, kroz koju će biti implementirani projekti i aktivnosti od značaja za njenu implementaciju.

6. Analiza rizika

Upravljanje rizicima prisutno je na određeni način oduvijek u radu FGU kroz stalno propitivanje da li su naši ciljevi ostvarivi, planovi realni i provedbene mjere primjerene, odnosno da li raspolažemo potrebnim resursima (finansijskim, tehnološkim i ljudskim) da ih realiziramo.

Moderne teorije integrirale su upravljanje rizicima kao kontinuiranu aktivnost u samu provedbu svih aktivnosti neke organizacije ili projekta kao sastavni dio upravljanja. Upravljanje rizicima tako je postalo sastavni dio upravljanja procesima i događajima i pomaže smanjivanju rizika od neželjenih situacija, odnosno minimiziranju posljedica te u donošenju odluka.

Sukladno navedenim izvršena je analiza rizika koja se odnosi na implementaciju ove Strategije. Nastavno će se, uz razradu metodologije na razini FGU, vršiti procjena implementacije Strategije i to kroz re-evaluaciju rizika svake druge godine u periodu ostvarivanja Strategije. Predmetna re-evaluacija obuhvatiti će i predlaganje mera i aktivnosti za ublažavanje uočenih rizika ili nastalih situacija.

Za ocjenjivanje rizika primijenjena je “što-ako” analiza (what-if analysis) za što su korištena dva osnovna pokazatelja a) vjerojatnost da će se rizik ostvariti i b) utjecaj na FGU i realizaciju Strategije ukoliko se rizik ostvari. U tabeli 7.1.1. su date kategorije vjerojatnosti i utjecaja sa procjenom rizika, a matrica rizika je data u tabeli 7.1.2.

Tabela 7.1.1: Kategorije ocjene rizika i pridodane skale

Vjerojatnost da će se rizik ostvariti	Utjecaj u slučaju ostvarenja rizika
<i>Sigurna</i>	<i>Katastrofalan</i>
<i>Vrlo vjerojatna</i>	<i>Kritičan</i>
<i>Umjerena</i>	<i>Ozbiljan</i>
<i>Malo vjerojatna</i>	<i>Marginalan</i>
<i>Zanemariva</i>	<i>Zanemariv</i>

Tabela 7.1.2: Matrica rizika i rezultirajuće razine

	<i>Zanemariv</i>	<i>Marginalan</i>	<i>Ozbiljan</i>	<i>Kritičan</i>	<i>Katastrofalan</i>
<i>Sigurna</i>	Srednja	Srednja	Visoka	Visoka	Visoka
<i>Vrlo vjerojatna</i>	Srednja	Srednja	Srednja	Visoka	Visoka
<i>Umjerena</i>	Niska	Srednja	Srednja	Srednja	Visoka
<i>Malo vjerojatna</i>	Niska	Niska	Srednja	Srednja	Srednja
<i>Zanemariva</i>	Niska	Niska	Niska	Srednja	Srednja

FGU je na temelju navedene metodologije identificirala četiri strateška rizika koji se razlažu u niz poslovnih rizika najviše razine. Priložena tabele 7.1.3.-7.1.7 sumarno prikazuje te strateške rizike i opisuje utjecaje koje mogu imati na ostvarenje ove Strategije.

Tabela 7.1.3: Strateški rizici

Redni broj	Rizik	Vjerovatnost nastanka	Uticaj nastanka	Razina rizika	Mjera
1.	Neusvajanje potrebnih pravnih propisa koji predstavljaju dio pravnog okvira za implementaciju strateških ciljeva	Umjerena	Ozbiljan	Srednja	<p>Kontinuirano raditi na promoviranju značaja kvalitetnog pravnog okvira za uspostavu i vođenje kvalitetne evidencije o nekretninama, prikupljanju i distribuciji prostornih podataka.</p> <p>Pokušati redizajnirati i prilagoditi poslovne procese i projektne aktivnosti pozitivnom pravnom okviru kako bi se ostvarili definirani strateški ciljevi.</p>
2.	Nedostatak kadrova za obavljanje redovne djelatnosti iz nadležnosti uprave i nemogućnost angažiranja potrebnih kadrovskih resursa	Umjerena	Ozbiljan	Srednja	<p>Kontinuirano raditi na informiranju Vlade Federacije BiH o značaju osiguravanja kvalitetnih kadrovskih resursa FGU za ostvarenje definiranih strateških ciljeva.</p> <p>Pokušati osigurati nedostajuće kadrovske kapacitete kroz angažiranje konsultanata putem postojećih i budućih kreditnih i donatorskih projekata.</p>
3.	Neosiguranje potrebnih finansijskih sredstva za implementaciju strateških ciljeva	Umjerena	Ozbiljan	Srednja	<p>Kontinuirano raditi na informiranju Vlade Federacije BiH o značaju osiguravanja neophodnih finansijskih resursa FGU za ostvarenje definiranih strateških ciljeva.</p> <p>Pokušati osigurati nedostajuće finansijske resurse kroz pripremanje novih kreditnih i donatorskih projekata.</p>
4.	Problem u ostvarivanju adekvatne suradnje sa sudionicima (raznih nivoa vlasti u BiH) u zajedničkoj implementaciji projekata	Umjerena	Ozbiljan	Srednja	Kontinuirano raditi na poboljšanju suradnje i informiranju sudionika (raznih nivoa vlasti u BiH) o značaju kvalitetne i profesionalne suradnje na implementaciji zajedničkih projekata.